

Abonamentul:

1 an: ... 4 coroane
 2 an: ... 2 coroane
 4 an: ... 1 coroană
 Un număr: 8 filerî

Dacă 30 foi se vor abona pe o singură adresă abonamentul costă:

Pe un 1/4 de an 60 filerî.
 Pe 1/2 de an 1 cor. 20 filerî
 « 1 an 2 cor. 40 »

VAINȚA POPORULUI

Organul partidei socialdemocrate reorganizate din Ungaria.
 Foaie pentru poporul muncitor Român.

Aici să se adreseze tot felul de scrisori bani.

Redacția și administrația:
S z a b a d S z ó
 BUDAPESTA,
 VII., István-ut 67.

Mezőfi Vilmos
 Redactor prim.

Fraților!

O bucurie vă vestesc vouă. Conducătorii partidei a hotărât, începând de la Anul-Nou să mărească foia Voința Poporului. De două ori atâta veți căpeta de cetit, de două ori atâta veți putea învăța, veți căpeta sciri din întreaga lume, și întâmplările din casa țării. Și pe lângă toate aceste **prețuri abonamentelor nu va fi mai mare**, ci veți capeta foia de două ori așa de mare tot pe acel preț. Din aceste puteți vede, că partida noastră, partida socială democrată reorganizată nu vrea dobândă, ci voesce a ve învăța cum puteți scăpa din apăsare, sclăvie, fomete, miserie. Inșă Voința Poporului numai atunci va fi de două-ori așa de mare, precum a fost, dacă toți aceia, cari începând de la 1 Octomvrie au încetat a abona, eră vor abona și vor nisui a strînge abonenți cât mai mulți. Acela, care pretinde de la partidă sfat, murcă, jertfe, măcar cu aceea se ajutare partida, să aboneze Voința Poporului.

Prețul Voinței Poporului dară rămâne pe un 1/4 de an 1 coronă, dar dacă barem 10 inși abonați, atunci nu costă numai 60 de filerî pe trei luni.

Datorința fiesceărui este așadară ca să aboneze Voința Poporului, pentru-ca cine nu face barem acesta nu e socialdemocrat, aceluia îi umblă gura, ca și a babelor bētrâne, dar n'ajunge nici o cēpă dejerată. Cine vrea să scape din robie, sclăvie, aceluia să nu-i cadă rēu a da 60 de filerî pentru dreptatea, libertatea.

Dacă ați priceput, așa veți face.
 Cu salutare frațescă.

Comitetul partidei.

Dictatura Poporului.

Cu întâmplările din Egipt încep cărturarii povestirea faptelor însemnate ale omenirii; din povestea asta vedem prin ce schimbări a trecut omenirea din vremile cele mai vechi cunoscute până în ziua de azi; — din povestea acelor schimbări știm că în Egipt — ca poate în multe țări ale pământului — la început porunciau popii; dar domnia lor numai până atunci a ținut, până când s'au deșteptat oamenii de cap . . . așa, că cu 5000 de ani înainte de Cristos s'a sculat în contra pre-

oților un bărbat cu numele Mena care fiind sprijinit de poporul muncitor a zdrobit, puterea popească și în chipul acesta a pus capăt pentru totdeauna domniei preoților în Egipt . . . — tot în forma asta s'au petrecut lucrurile și în alte țări de pe pământ, așa, că de atunci au domnit peste popoare craii și împărații, cuvântul acestora era lege pentru neamuri, și în mâna lor era dreptul de viață și de moarte al supușilor lor nenorociți, între cari socotim în locul întâi pe bieiții țeranii, că, după-cum ne arată cărțile, tot ei au dus greutățile țerilor. — Cu timpul domnia crailor și a împăraților s'a arătat neîndestulitoare, ba chiar primejdioasă pentru fericirea popoarelor, de aceea boerii s'au gândit să scape neamurile de craii și împărați cu ajutorul țeranilor; și gândul lor s'a împlinit în unele țări — se înțelege, unde erau mai mulți oameni învățați — prin omorirea crailor, ca de pildă în Țara englezască, unde cătrănitul boer, Cromwell, nu s'a odichnit până, când n'a văzut căzând la pământ capul nenorocitului crai Carol, în alte țări boerii n'au ucis pe craiul lor, fără în umbra lui jefuia până la sînge țărănimea cu ajutorul legilor, pe cari le făcea craiul aproape la porunca lor, cum a fost la noi în țară pe vremea craiului Andrei al doilea, iară în alte țări boerii au ălungat de la tron și de la domnie pe craiul lor cum s'a făcut și cu Tarcvinii cel Mândru care fu svirlit afară din Roma!

După căderea crailor s'au ridicat republici, în cari însă boerii au început a slăbi astfel în cât domnia boerilor e zdrobită cu desăvîrșire în unele și locul lor îl ia burghezi, ca de pildă în țara franceză, unde boerii și mai cu samă burghezimea cu ajutorul poporului a făcut să cadă în pulbere capul lui Ludovic al șasesprezecelea — om bun de alt fel iubind poporul, dar burghezii erau setoși de sînge crăiesc și bietul crai a trebuit să moară, ca burghezimea să pună mâna pe putere și să se poată îngrășa în pace din sângele țărănime până în dița de ađi!

Din aceste vedem că la început au poruncit popii în țări, apoi craii, iar pe aceștia i-au înlocuit boerii, pe cari i-au zdrobit însă burghezii, ce ađi poruncesc în lume!

Din aceste înțelegem cum tot cei mai puțin au dus cărma țerilor îngrășindu-se din sudoarea țeranilor mulți ca frunza și iarba, cu toate că ei purtau toate greutățile luptând rezboalele crăncene la porunca mai marilor, alți fiind prinși la jug în lo-

cul vitelor prea adese ori fără să aiba ȳertare să-și ridice cuvântul în contra nedreptăților strigătoare la cer . . . Ce le pasă popilor, crailor și boerilor, dacă țeranii nu aveau ce mânca?! Boerii și craii împreună cu popii ar fi trebuit să îndepărteze relele din Omenire; dar ei nu puteau vedea și înțelege până în fund relele și nevoile fiind crescuți în palate aurite pe mătăsuri și feriți de adierea vântului și apoi a avut drept cel ce a zis «că sătutul nu crede la flămând» și apoi dacă doctorul nu poate cunoaște boala, cum o va vindeca? — Tot așa, cel, ce nu știe, ce înșamnă a răbda foame, nu se va îngriji nici o dată de cei ce nu au ce mânca. Constantin Mille a vorbit mai de multe ori în sfatul României arătând în lumina ei adevărată mizeria, care sfășie țărănimea, dar boerii ȳiceau că nu e drept ce spune el, fiind că la țeranii li ȳtare bine, că țeranii sunt foarte fericiți! Audeți minune! Oamenii mor de foame și boerii îngâmfați spun că nu e adevărat și se resfață mai departe în plăceri fără nici o pă sare!

Și asta tot așa va urma până când nu va lua țeranul cărma țerilor în mână, la ce numai el are drept, fiind că el poartă toate greutățile, și cel, ce poartă toate greutățile trebuie să aibă și toate drepturile! ȳărănimea însă numai prin Socialism și prin cheia acestuia, prin Votul Universal va putea pune mâna pe cărma țerilor. Toți craii, împărați, popii, boerii au fost la cărmă, iar acum a venit rëndul la poporul muncitor să porunciască în țara!

ȳăranul a zdrobit puterea preoților și a ridicat craii și împărații. Iar pe aceștia i-au resturnat boerii tot prin poporul, care în urmă a sfărmat boerii la porunca burghezilor . . . Rîuri a curs sângele țărănesc în resboaele purtate pentru binele ucigașilor săi, pe cari a venit vremea tot prin rîuri de sange se-ȳ restoarne, de cum va nu îi va putea pe cale pacinică!

Dar ca poporul să poată ajunge în curînd trebuie să se lumineze prin școli și dascăli harnici, pentru cari poporul să-și dea și cămașa de pe el! Poporul trebuie să spună verde domnilor, ca să nu mai cheltuească banii storși din sudoarea sa cum-părând tunuri, de cari nu e nici o trebuință, fără să facă școli cu banii țerii, nici cu colonizările, cari lovesc în drepturile, omului, să nu mai risipească averea țerii, ci să facă școli și iară școli la sate, că numai cu aceste va scăpa poporul din sărăcie putënd înțelege Socialismul!

Domni să se gîndească bine când cheltuesc pe nimicuri banii storși din sudoarea țeranului, că se va mai ridica în omenire un Robespierre, ca să aducă dictatura Poporului.

Dece ȳiceri dece porunci.

1. Lucră! Căci cine nu lucră nu merită, se mănânce, Așa-i scris și în Sfînta-Scriptură.

2. Nu suferi om netrebnic și om leneș lângă tine. De veȳi pe cine-va, care în loc de lucru, numai fură ȳiua, dă-i să lucre și-i ȳi: «Lucră, pentru-că de nu veȳi lucra, eu trebuie să gat și lucrul teȳ și acesta ar fi nedrept. Indeamnă la, Muncă pe cei leneși.

3. Să nu ȳei asupraȳi lucru de slugă, căci fie-care om e liber și egal. Nime nu se nasce de slugă. Nu lucra ca sluga domnului seȳ, ci lucră ca om consciu spre binele teȳ, spre binele fratilor teȳ, spre binele patriei, Numei instrumentele, cu cari lucră, sunt servii omului.

4. Pretinde plată dreptă pentru munca ta grea. Mult suferi tu frate, până-ce ai grițereșii, cu cari nutresci muerea și copii și chiar pentru aceea, dacă îți ȳice stăpănul, că-i merge reȳ și nu ȳi poți plăti atăta. ca mai înainte, să-i ȳici:» Vremea teȳ, că-ȳi merge reȳ nu eu. nu noi, lucrătorii sërmani ci voi domni cautați, pentru-că nici când n'aveți destul. tot aȳi dori mai mult, și pentru cërta, ce e între voi, merg reȳ lucrurile. Eu am gătat lucrul meȳ, aȳi chiar așa, ca și eră și așa 'l voi gata și mâne. Pretind paata mea dreptă pentru-că scris stă. Merită muncitorul plata sa.

5. Nu suferi de fόμε. Veȳi nici o vrbăie nu cade de fόμε de pe arbore, și omule coróna creării, tu să suferi! Ore nu tu tragă brazdă? nu tu mergi la seceri? Pentru-ce să. suferi chiar tu de fόμε? ore acesta e plata muncii? N'are minte acela, care altuia lucră, și el însuși nu mănâncă.

6. Să nu te îmbraci în haine sdrențose. Pentru că veȳi și florile câmpului au un îmbrăcămînt mînt lucitor Paserea încă și ursul are îmbrăcămînt cald și frumos numai tu, om serman, tu care le ai tuns lâna, tu corele pasci oile numai tu n'ai. Haina pompósă, a regilor cine a făcuto, dacă nu tu? Pentru-ce să ai dară numai tu singur haine sdrențose?

7. Imbucurate vietă! ȳinta vieții e ca omul să fie fericit. Tot ai făcut ce au pretins, ce au cerut dela tine. ȳi și nópte ai muncit. cu trudă ai cultivat pămîntul, în trup sănătos ai minte sănătósă, va să dică esci un om intreg. Așa-dară poți pretinde tôte acele, cari sunt de lipsă la un traist fericit.

8. Să fii om de trebă! Va să dică trăsese așa, ca nimine, să nu-ȳi potă ȳice: Eȳa un lucrător sërman, eȳa un lucrător prost. Acestora să respunȳi: trândavi, sermanilor, voi nu sciti ce vorbiți și chiar pentru aceea nu ȳau de la voi în nume de reȳ. Eu sum fratele vost, chiar așa, ca și a celorlalți cari își câștigă pânea lor de tótă ȳilele cu muncă grea.

9. Să ȳii înaintea ochilor porunca a deca: „Iubesce fratele teȳ, ca pe tine însuși.“ Aceste erau cele mai mărețe idei a cel mai marelui social-democrat, a lui Isus Crîstos. Să ȳii învęțatura acęsta, pentru-că numai așa poți scăpa dela slugaria, în care t'au băgat domni de la putere. Nu

mai așa poți fi liber, pentru-că libertate și egalitatea se nasc din un al treilea: din frățietate. Carta și dușmănia ve împoasă, iubirea ve nesce. De esci slab, nesce-te cu ceialalți și vei fi puternic. Iubesce așa-dară confratele te, ca și acela să-te iubescă.

10, Cetesce «Voința Poporului», căci acesta e singură fôia, care luptă pentru binele poporului român sorman, apăsă, jefuit. Dar nu numai cetesce, ci și abonază pentru-că la resboiul trei sunt de lipsă! bani bani. Căci și nouă ne costă mult, și voi fi adevărați ai socialdemocrației dați dovadă, că nu numai cu cuvânt, ci și cu faptă dovediți, că luptați pentru ideea măreață a socialdemocrației. Luați în sama acesie dece puncte, nisuiți ve a le duce în viața și atunci numai atunci vom putea ajunge la scopul măreț, nostru, ideal.

Calindare noastre.

Mai avem câteva săptămâni și Anul-Nou ne intră în casă mândru, rumen și sprinten ca un flăcău tiner și voinic. Cu el deodată răsare pe masa țeranului român în haină nouă și frumoasă calindarul a Anului-Nou, pe când cel vechiu negru, mânjit și tot zdrențuit de greul zilelor, se pune la odihnă în fundul vre-unui lăzi. Și după cum arată știrile de prin tot anul cel nou, ne aduce cu mult mai multe calindare, precum ne la adus cel vechiu, așa că țeranul nostru vându-se îmbiiat din toate părțile cu calindare cari de cari mai strălucitoare ajunge în încurcătura, încât nu știe pe care să pună mâna, pe unul l'ar lua. pe celalalt nu l'ar lăsa.

Așa stând lucrul e datorința noastră să spunem poporului nostru românesc că nu toate calindarele, ce se tipăresc sunt calindare pentru popor și nu toate calindarele tipărite în românește urmăresc scopuri bune și folositoare poporului nostru. De aceea la alesul calindarului să fim băgători de seamă pentru ce dăm și cui dăm banii nostri.

Numai calindarul „Voința Poporului” să l' cumpărăm care este foarte frumos, și cu un cuprins bogat în care arată soarta românului apăsă și programa pentru care luptă socialismul.

Intorcând câteva foi vom afla căei ecsecutorul ce poate se cuprindă și se vindă pentru porție (dare.) În calindare sunt poezii frumoase, între altele și poczia de renumitul poet George Cosbuc: „Noi vrem pământ.” În calindare este poza marilor, luptători democrați. Bebel, Zoia și alți cari luptă și au luptat pentru poporul lucrător. Răspândiți dar fraților „Calindarul Voinței Poporului,” care este ne întrecut și costă numai 50 de fileri.

Datorința fiește cărui frate adevărat este se cumpere și se răspândească „Calenderul Vo-

inței Poporului.” Toți eceia cari vjesc să aibă calendarul nostru sunt rugați a trimite banii pe adresa: „Szabad Szó” VII., István-ut 67.

TRIBUNA POPORULUI.

Grijiți, că vine lupul. Plătiții cormanului din Budapesta, a căror șef este Bokányi, care a dis, că nici în sama nu ia țeranii români sdrențoși, conchiamă frații la Oradea Mare în ceva adunare netrebnică. Dacă veți capeta așadară învitară de aceste, nici de-cât să nu mergeți fraților. Er dacă va veni în persônă un atare plătit a cărmei ca să ve chiamă la Orade, să-l dați afară din sat. Numai acolo mergeți, unde ve chiamă Voința Poporului, pe nimene altu nu dați nimica. Și dacă va veni la voi cineva, dicând că noi l'am trimis, nu-i credeți, pentru-că mințesce și numai atunci să-i dați drept, dacă va arăta adevărul partidei, pe care se afla sigilul partidei socialdemocrată reorganisată și sigilul secretariului partidei. Așa-dara nu ve lăsați înșelați.

Munca Bocanyistilor. Am făcut datorința noastră. Tot am scris și am spus poporului român din Bihor, să aibă grijă, să nu credă »Adevăru ui« și aceloralalte foi scrise de Bokányi și alți plătiți de cărmă pentru-că aceste duc numai la rēu poporul român și altfel apăsă, jefuit. Tote aceste fac ei numai pentru-aceea, ca partida noastră socială democrață reorganisată să o gônescă ără în prostie, în întunecime. Etă ără o întemplantă tristă, care ără dovedesce, ca singur noi am avut și avem drept.

Și la frații din Szunyogd am scris, ca să nu se lasă înșelați de plătiții din Budapesta și Orade. Au mers acești plătiți pe acolo și adunând poporul oratorul lor a dus gendarmii într'acolo cări de două-ori au pușcat în popor. Patru frați români și anume Sandru Szabó, Petru Trifa, Ian Simach și Ioan Kudaji au murit. De sine seînțelege, că străluciiți plătiți la prima împușcătura au căutat, care-i drumul mai scurt și nicăiri nu l'au putut afla. De altmintrelea nici n'a avut el alt scop, numai ca să ducă bietul popor român înaintea gendarmilor și să deo ocașiune celora de la putere a apăsa socialdemocrații. Și acesta pildă tristă să ve fiă dovadă, că cei dela «Adevărul» și plătiți din Orade n'au alt scop decât a strica cât mai mult poporului român. Grijiți dar, nici o comună să nu stee de vorbă cu cei dela Budapesta și Orade. Dați afară cu «Adevărul», care numai strică poporul.

Alegerea de la Ugra. Nu de mult a fost alegerea de deputat în Ugra și precum s'a putut vedea înainte era ministru-president Ștefan Tisza a eșit ca învingător. Trații noștri de pe acolo s'au unit în jurul stégului roșu, și că n'au putut da dovadă și cu vot, că ei sunt socialdemocrați adevărați se pôte esplică din aceea, că președintele alegerii contra legii n'a candidat candidatul nostru. Și anume pentru aceia, pentru că unul dintre

recea, cari cau deputat o oferit omul nostru, n'avut vot. Astfel ne apasa în tot locul. Dar stégul roşu odată ridicat, nu se dobórá la pámént. Veni-va timpul, când însufleţire a fraţilor nostri îl va face învingător şi atunci va avea şi poporul operatorii în casa ţerii.

Starea politică. Iti vine să rizi vedénd tote acéle, ce se petrec în casa ţerii. Lupta, care deja de 11 luni curge, dar nu pentru binele poporului, în sêptémână acesta érá a avut un moment îmbucurător, dar numai în parte. Francisc Kossuth preşedintele partidei independente în casa ţerii a spus că în schimb pentru votul de alegera în parte mărit depune arma. Étá cum se jócă domnií cu dreptul nost cel mai sfânt. Nu unora ci tuturor să deé votul de alegere, să scim ce vrea poporul muncitor, sêrac. De altcum planul lui Kossuth nu a succes, căci mai mulţi din partida lui i-au contra dis şi nu a vrut a depune arma.

C R O N I C A.

1.) Din Timisóra cãpétám vestea, că pe Pasku Ulapin, tâlharul vestit; l'au prins într'o crişma. S'a apêrat, dar fu prins şi arestat.

2.) Din Bucurescî ne scriu.

În Rimnic Velcea aú aflat un cadavru, în care aú gãsit pe Parisianu, renumitul falsificator. Suflat însă, ca el de presinte e în America şi cadavru e a lui George Budu, profesor de la gimnasiul din Crojova.

Din ofiţer — koş. Un anumit Eug, Draculicî a fost degradat din postul de locotenent, din care causă a eşit din armată. Sâmbătă a ajuns înaintea judecătoriei pentru că a furat dela un hotelier Bátoru 1600 cor. A fost judecat la temniţă pe opt luni. Frumoasă ispravă, frumoase căi a apucat.

În Bulgaria stau lucrurile tot pe picor de rêsboiu. În sêptémâna trecută a fost descoperitá o noauă conjuraţiune în Sofia, care vrea să rêsitoare pe principele şi să unească Bulgaria cu Sêrbia. Dacă nu vor căuta puterile Europei să facă pace apoi pe primăvară de bună seamă o să se aprindă focul rêsboiului în întreg Balcanul.

Din vina moaşei. Femeei Maranda I. Ionitá Stánilá, din comuna Fitioneşti, îi venise timpul de a naşte. Până să sosească moaşa la faţa locului, cu mare chin femeea a dat naştere unui copil cãzând în nesimţiri. Venind moaşa a trimis după medic, dar până la venirea medicului femeea a încetat din viaţă. Causa morţii a fost că biata femeea avea un al doilea copil în pântece pe care nu l'a putut naşte. De era moaşa mai sprintenă putea să-i dea ajutor grabnic şi ar fi putut mântui viaţa şi femeei şi copilului. E mare datoria şi răspunderea moaşelor şi sunt multe, cari nu-şí dau seamă de acésta.

A D U N A R I.

Aúnare de mare însémnătate a fost în comuna **Tiszaroff**, unde au convenit fraţii din comunele de apropiere şi cu inimă îmbucurătorá

aú auđit dreptăţile socialdemocraţiei reorganizate, care l'a predict fratele Adám E. de însemnat, că comunele acele s'au ţinut de partida plătitilor, dar acum vedénd dreptatea, s'au întors la noi.

Au fost încă adunări în comuna **Igazfalva**, mai departe **Körösszeg**, unde Erl Francisc candidatul de deputat a cercului electoral Ugra a convins poporul despre dreptatea ideilor socialdemocraţiei reorganizate. În **Visgyon** a predict fratele Magyar. În **Pocsaí** fratele Kiczkó, în **F. Nagy-Iratos** fratele Vecseci aforá de aceea s'au ţinut adunări în mai multe comune pe lângă însufleţirea cea mai mare a poporului

POSTA POPORULUI.

V Filip Şilingyia. Foile le trimetem pre numele d tale.

B. Traian Saturen foile şi leam regulat. „Scuză”.

P. Nicolae Oberşia Baní pentru cãlindare îi trimeteţi şi ve trimetem calindarele.

P. Vasilie Bogy. Ce este asta de-inloc de'nainte d-voastră- înderept. Nainte dar!

A. Macsím Berzava sal lăsám pe acel înveţăor căci nu ştie ce face. Fiel focul lui şi el este pírlit ca noi; mai bine sar pune şi el în rindul nostru la luptă!

Ţ. Ştefan Macia deacă mai scrii pune şteamplá pre epistoală.

B Simion Zarand lista din trecut am primito. Numele acestor de acum încă iam primit.

Abonamentele să se trimeată numai pe următoarea adresa: **Szabad Szó Budapest, István-ut 67.**

Cãrţile noastre româneşti

Urmatoarele cãrţi româneşti se aflá de vânzare la biblioteca Szabad Szó VII., István-ut 67.

	Cor. Fil.
Manifestul socialist de Marx şi Engels	--- ---.36
Primejdia naţionalá sau Rusia şi România	---.10
Al V., VI. şi VI'. lea răspuns la mesagi de deputatu Socialist român Morţun bucata	---.10
Chestia evreiască, cuvintare în parlamentu Rumâniei de Morţun la 8 Febr. 1893	--- ---.10
Cãrţi de cetire socialistá	--- ---.20
Tactica socialdemocraţiei	--- ---.50
Ce este şi ce vrea socialismul	--- ---.10
Manifestul partidei muncitorilor	--- ---.16
Puşcãriaşul monolag şi desrobirea munciei şi Piesá populará	--- ---.10
Socialismul şi Intelectuali i	--- ---.25
Chatechizmul femeei Muncitorului	--- ---.20
Statul viitor şi Socialdemocraţia	--- ---.20
Cãntece de 1 Mai	--- ---.20
Ce voesc socialdemocraţi program	--- ---.10
Vin socialdemocraţi 100 daraburi	--- --- 2.-

Editura partidei socialdemocrate reorganizate din Ungaria

Redactor responsabil: Cienady Deneş.

Tipografia Ştefan Nagel

Budapesta, VII., Vörösmarty-utca 17.